

תדפיס מספר
דרכי החסידות
על מועדי השנה

מלוקט משיחות, אגרות ורשימות
כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע מליובאוויטש

יום הכיפורים

העבודה ביום הכיפורים היא בביטול ה'ציור'
שלו, בכל אחד ואחד, בגדולים וגם בפשוטים.
היציאה ממעמדו ומצבו, לא כמו ה'אני'

(ספר השיחות תרפ"ט עמ' 29)

עבודת ערב יום הכיפורים

תיאור עבודת ערב יום הכיפורים אצל כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע - כשעד חצות היום היה במצב רוח מרומם ובשמחה, ולאחר חצות האוירה היתה משתנית ועבודתו היתה בתנועה של מרירות, בגיל ורעדה. אירוע שהתרחש בערב יום הכיפורים עם חסיד איש-שיבה, המתקשר היטב לסדר עבודת ערב יום הכיפורים.

מצב הרוח המרומם והמלא הדרת קודש שרר עד צהרי היום

שני ערבי ימים טובים, ערב יום כיפור וערב פסח, היו דומים בליובאוויטש מבחינה זו שבשניהם היה הכדל באוירה בין המחצית הראשונה של היום לבין המחצית השניה של היום. חצות היום הוא שהבדיל את ההבדלה האמורה, כאילו הם שני זמנים נפרדים בשנה.

בערב יום כיפור¹ היה אבי קם מהשינה לא מאוחר מאשר בשעה אחת וחצי אחרי חצות הלילה. בשיעורי הלימוד של ערב יום כיפור, נכללו גם מסכת יומא, רמב"ם ופרי עץ חיים. במרבית הפעמים הייתי בא לחדרו של אבי בשעה שלש ושוהה שם עד לשעה חמש, חמש ורבע לפנות בוקר. לא מאוחר משעה חמש וחצי ערכו את הכפרות.

באותן שעות ששהיתי בחדרו של אבי, היינו לומדים ומשוחחים בעניני עבודת יום הכיפורים בכלל, ועבודתו של הכהן הגדול בפרט. הלימוד והשיחות האמורות היו מתוך

1. אודות ערב פסח – ראה לקמן עמ' רי ואילך.

שמחה ותענוג יוצאים מן הכלל. התפללו בהשכמה. מצב הרוח המרומם והמלא הדרת קודש שרר עד צהרי היום. גם סעודת הצהרים – ערב יום כיפור היו אוכלים לא יאחר מהשעה אחת עשרה לפני הצהרים – היתה נערכת מתוך רוממות רוח מסויימת. בערב יום הכיפורים בסעודת הבוקר היה אבי משוחח בענין מסויים בחסידות ובעבודה.

איך תהיה העבודה של ערב יום הכיפורים בביאת המשיח

לרוב היה תוכן הענין מוקדש לנושא: איך תהיה העבודה של ערב יום הכיפורים בביאת המשיח במהרה בימינו אמן.

פעם אחת היתה שיחה כזו: כשמשיח יבוא יהיה למטה, בעשיה שבעשיה, כלומר בעולם הזה הגשמי – גילוי האור האלקי, אלקות בגילוי, כפי שהדבר כעת בעולם האצילות?

...כשמשיח יבוא יהיה למטה בעולם הזה כפי האמת. המקום הגשמי יהיה אלקות ממש בלי שום התלבשות של לבוש הגשם, שכן בגשם יראה פרצופו האמיתי איך שהוא עצמות ממש.

וכפי שהדבר במקום, כך יהיה גם בזמן, שבכל יום יאיר גילוי האמיתי של היום, אז יאיר ה"ובתשעה לחודש" כפי שנאמר מפי הקב"ה. כשם שבמקום וגוף יראו את דבר הוי' המהווה ומחיה את המקום ואת הגוף, כך גם יראו את דבר הוי' המהווה ומחיה את הזמן.

כשמשיח יבוא במהרה בימינו אמן יתממש אז מה שכתוב (ישעיה מ, ה) "ונגלה כבוד הוי', וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דבר", יראו את דבר הוי' במקום ובזמן.

כשמשיח יבוא במהרה בימינו אמן יהיה כל אחד בעל שכל אמיתי, יבינו את אשר יראו, וההבנה תהיה הבנה אמיתית, באמת של נשמה, ולכן יכירו אז את ה"ובתשעה לחודש" כפי שהוא בעצם מהותו.

אז, כשמשיח יבוא במהרה בימינו אמן, יתגעגעו לימי הגלות, אז יצטערו על שלא עסקו בעבודה, אז ירגישו בפנימיות את הכאב הגדול של העדר העבודה, ימי הגלות הם ימי העבודה של האדם להכין את עצמו לביאת המשיח במהרה בימינו אמן.

שליח הציבור של כלל ישראל עומד ומבקש רחמים עבור כלל ישראל

מיד אחרי סעודת הבוקר חל שינוי במצב הרוח המרומם והשמת, ומספר דקות אחרי השעה אחת עשרה החל אבי להתכונן לתפלת המנחה. ההכנה היתה – אמירת תהלים.

אמירת התהלים היתה בקול דממה ובקול תחנונים מיוחד, שהיה חודר עד עומק נקודת הלב.

בעמדנו מאחורי הדלת ובהאזיננו לאמירת התהלים של אבי היינו שורים את עצמנו בדמעות. ההרגשה היתה ששליח ציבור של כלל ישראל עומד בהיכל קדשו ומבקש רחמים עבור כלל ישראל.

כרגיל היתה אורכת אמירת התהלים כשעה וחצי, ולפעמים שעתיים. לאחר מכן היתה העבודה של תפלת המנחה, שהיתה נמשכת כמה שעות. השעות שמחצות היום עד אחרי תפלת כל נדרי היו חדרות במדריגה העליונה ביותר של מרירות. כך – היתה המחצית הראשונה של ערב יום כיפור – יום טוב ושמחה, והמחצית השניה – מרירות ועבודה ביראה גלויה.

(לקוטי דבורים ח"א [המתורגם ללה"ק] עמ' 6-184)

אני נותן לכם 'לעקאח' והשם יתברך יתן לכם שנה מתוקה

שני ימי ראש השנה, עשרת ימי תשובה ויום כיפור היו הימים הנוראים וימים של עבודה.

ישנם דברים שיכולים לתאר אותם בכתב, זקוקים לכך לאדם מוכשר ומחונן, בעל שפה מתאימה, אך ישנם דברים שגם אדם כשרוני ומחונן אין בכוחו לתאר אותם בכתב, שכן מן הנמנע למצוא לכך את הביטויים המתאימים.

מסביב לליובאוויטש היו ישובים יהודיים קטנים בהם חיו ועסקו בעבודת האדמה מספר משפחות יהודיות. ראשי המשפחות היו ברובם בני תורה וחסידים גדולים.

אחד מהם – ר' זלמן קראו לו – בן תורה וחסיד גדול³, חי בישוב שצערבינע 25-30 קילומטר מליובאוויטש. למרות שבאותו ישוב היה מנין יפה והתפללו בציבור שלש פעמים ביום, בכל זאת היה נוהג להיות בליובאוויטש בימי הסליחות, ראש השנה, עשרת ימי תשובה ויום כיפור.

בליל ערב יום כיפור היה אבי ער כל הלילה ומתפלל בהשכמה. בשעה שתים עשרה היה כבר אחרי סעודת יום טוב, ועד לשעה אחת היה אומר תהלים ואז מתפלל מנחה.

3. ראה אודותיו גם לקמן עמ' רד ואילך.

אני נותן לכם התיכת עוגה, והשם יתברך יתן לכם שנה מתוקה

בשנת תרמ"ח או תרמ"ט, בערב יום כיפור, נכנס החסיד ר' זלמן אל אבי מיד אחרי התפלה ב"גוט יום טוב" שמח ורחב.

אבי היה אז במצב רוח רציני מאד ושקוע בספר שלמד, וענה לו:

"אכן, כעת חג, וחג הוא מועדים לשמחה, אך זה הרי ערב יום כיפור, צריכים להיות במצב של התעוררות תשובה מעומקא דליבא, ותשובה היא חרטה על העבר וקבלה טובה על להבא".

ר' זלמן ענה:

"רבי, אנחנו חיילים. על ערב יום כיפור עד לצהרי היום, אמר השם יתברך שהוא חג וציווה להיות בשמחה, אחרי הצהרים צריכים להתפלל מנחה, לומר "על חטא" ולעשות תשובה".

וסיים:

"רבי, תנו לי מזונות ('לעקאח')",

אבי היה מרוצה מאד מתשובתו של ר' זלמן, נתן לו חתיכת עוגה ואמר: אני נותן לכם חתיכת עוגה והשם יתברך יתן לכם שנה מתוקה.

(ספר השיחות ה'ש"ת [המתורגם ללה"ק] עמ' יט)